

OBSAH

ČÁST PRVNÍ - PLATEBNÍ STYK

ÚVOD	1
CÍL	2
1. KAPITOLA - ZÁKLADNÍ POJMY - PLATEBNÍHO STYKU	
A) PRÁVNÍ ÚPRAVA PLATEBNÍHO STYKU	4
Základní předpisy	4
Další předpisy	6
B) CO JE TO BANKA	6
Obchodní banka a její úloha	6
Základní aktivity obchodní banky	7
C) BONITA FIRMY, BONITA TERITORIA A DOBRÉ JMÉNO BANKY	9
Bonita firmy a teritoria	9
Bonita a dobré jméno banky	9
D) DEVIZOVÉ HOSPODÁŘSTVÍ, KONVERTIBILITA MĚNY	10
Báze mezinárodních hospodářských vztahů	10
Valuty a devizy	13
Konvertibilita měny	14
Devizové hospodářství	15
E) KONTOKORENTNÍ VZTAH MEZI BANKAMI	15
F) ČLENĚNÍ FOREM PLATEBNÍHO STYKU	17
2. KAPITOLA - BĚŽNÝ ÚČET - ZÁKLADNA PLATEBNÍHO STYKU	
A) ZŘÍZENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	20
Klient a klientská dokumentace	20
Dokumentace ke zřízení běžného účtu	22
Podpisový vzor k účtu	34
B) SMLOUVA O ZŘÍZENÍ A VEDENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	36
Změny údajů ve smlouvě a podpisových vzorech	37
Úmrtí majitele účtu jako zvláštní situace	39
C) ZRUŠENÍ BĚŽNÉHO ÚČTU	41
Zrušení běžného účtu z podnětu majitele účtu	41
Zrušení běžného účtu z podnětu banky	42
Zrušení běžného účtu likvidační právnické osoby	44
Zrušení běžného účtu z důvodu prohlášení konkurzu	44
D) HLEDISKA VEDENÍ ÚČTŮ	45
Účetní hledisko	45

Daňové hledisko	46
Hledisko identifikace	49
Hledisko pojištění vkladů	51
3. KAPITOLA - NĚKTERÁ RIZIKA V OBCHODĚ A JEJICH PREVENCE	
A) TYPY RIZIKA A PŘÍČINY ZTRÁT	56
Rizika spojená s druhou stranou kontraktu	56
Rizika ekonomická a politická	56
Rizika spojená s charakterem zboží a služeb	56
B) CELKOVÝ PŘEHLED RIZIK	57
Rizika vyplývající z ekonomických podmínek na trzích	58
Ostatní druhy rizik	59
 ČÁST DRUHÁ - BANKOVNÍ INSTRUMENTY V PLATEBNÍM STYKU	
ÚVOD	61
CÍL	62
4. KAPITOLA - BANKOVNÍ INSTRUMENTY V PLATEBNÍM STYKU	
A) VÝZNAM A ČLENĚNÍ INSTRUMENTŮ	64
Smluvní úprava obchodu	64
B) JEDNOTLIVÉ PLATEBNÍ A ZAJIŠŤOVACÍ INSTRUMENTY	66
Hladký plat	66
 5. KAPITOLA - PLATEBNÍ A DODACÍ PODMÍNKY KONTRAKTU A PRŮVODNÍ DOKUMENTY KE ZBOŽÍ	
A) VÝČET NEJČASTĚJŠÍCH DOLOŽEK V DODACÍCH PODMÍNKÁCH INCOTERMS.	72
Mezinárodní pravidla	72
Výklad jednotlivých doložek	73
B) DOKUMENTY V PLATEBNÍM STYKU	77
Dokumenty členěné podle charakteru	78
Dokumenty členěné podle funkce	78
 6. KAPITOLA - VÝZNAM A FUNKCE ZÚČTOVACÍHO CENTRA ČR	
A) HISTORIE VZNIKU ZÚČTOVACÍHO CENTRA	92
B) PŘEDPOKLADY FUNGOVÁNÍ ZÚČTOVACÍHO CENTRA	94
Podmínky fungování ZC na území ČR	94
C) BANKOVNÍ SPOJENÍ	97
Struktura čísla v ABO	97
Identifikační kód banky	98
D) ZVLÁŠTNOSTI MEZIBANKOVNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	100

Lhůty pro zpracování platebních příkazů	100
Oprava chybně natypovaných položek - opravné zúčtování	102
E) POPIS A PRŮBĚH ZÚČTOVACÍCH TRANSAKČÍ	105
7. KAPITOLA - S.W.I.F.T.	
A) SPOLEČNOST PRO CELOSVĚTOVOU MEZIBANKOVNÍ FINANČNÍ TELEKOMUNIKACI	110
Organizace swiftové sítě	111
B) SWIFTOVÁ ZPRÁVA	111
Členění swiftových zpráv	111
Obsah swiftové zprávy	113
Swiftové adresy	113
C) POUŽITÍ SWIFTOVÉ ZPRÁVY V PLATEBNÍM STYKU	114
8. KAPITOLA - ZÁKLADNÍ PLATEBNÍ INSTRUMENTY NEDOKUMENTÁRNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	
A) VNITROBANKOVNÍ PLATEBNÍ STYK	118
Vymezení pojmu	118
Příkaz k úhradě	119
Příkaz k inkasu	123
Hromadný příkaz k úhradě/inkasu	125
Trvalý příkaz k úhradě/inkasu	125
Šek k zúčtování	126
Poštovní poukázky	130
Další služby bezhotovostního platebního styku	131
B) MEZINÁRODNÍ PLATEBNÍ STYK	134
Hladké platy (v zahraničním obchodě)	134
Způsob provádění hladkého platu	135
Použití hladkého platu a jeho náklady	138
C) ŠEKY	139
Šekové zákony a instituty	139
Druhy šeků	141
Operace prováděné se šeky	145
Způsoby inkasa šeku	146
Užívání šeků v praxi	147
Některé rozdíly šeku oproti směnce	148
Ostatní ustanovení o šeku	149

9. KAPITOLA - ZÁKLADNÍ PLATEBNÍ INSTRUMENTY DOKUMENTÁRNÍHO PLATEBNÍHO STYKU

A) DOKUMENTÁRNÍ INKASA	152
Vývozní dokumentární inkaso	152
Dovozní dokumentární inkaso	159
Rizika a výhody použití dokumentárního inkasa při českém dovozu	162
B) DOKUMENTÁRNÍ AKREDITIVY	163
Výhody a nevýhody, účastníci transakce	164
Postup při placení akreditivem	165
Postup při závadách v dokumentech	169
Postup bank při proplácení akreditivu	170
Vztah banky k oběma stranám	172
Druhy akreditivů	173
Vyrovnání platů z akreditivu mezi bankami	180

10. KAPITOLA - ZVLÁŠTNOSTI PLATEBNÍHO STYKU V RÁMCI ZEMÍ EMU

A) POLITICKO-HOSPODÁŘSKÁ VÝCHODISKA VZNIKU EVROPSKÉ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE	183
Harmonogram přechodu ke společné měně EUR	184
B) PRÁVNÍ VÝCHODISKA PLATEBNÍHO STYKU V RÁMCI ZEMÍ EVROPSKÉ UNIE	186
Směrnice č. 97/5/ES	186
C) REALIZACE PLATEBNÍHO STYKU V ZEMÍCH EVROPSKÉ UNIE S DOPADEM NA KLIENTY ČESKÝCH BANK	189
Hlavní zásady zúčtování v EUR	189
Způsoby zpracování přeshraničních plateb	191

11. KAPITOLA - PLATEBNĚZAJIŠŤOVACÍ INSTRUMENTY

A) SMĚNKY A JEJICH AVALIZACE	198
Směnečné zákony	198
Náležitosti směny	199
Druhy směnek	200
Základní operace se směnkou zprostředkované bankou	201
Užití směny	207
Výhody a nevýhody směny, náklady	208
B) BANKOVNÍ ZÁRUKA	210
Popis	210
Subjekty bankovní záruky	211
Forma a obsah záruky	213
Druhy bankovních záruk	214

Cese bankovních záruk	218
C) ZAJIŠŤOVÁNÍ KONTRAKTNÍCH PLATEBNÍCH PODMÍNEK POMOCÍ JEDNOTLIVÝCH BANKOVNÍCH INSTRUMENTŮ	220
Popis	220
Refinancování pomocí forfaitingu	223
Zvláštní druhy bankovních instrumentů	227

12. KAPITOLA - ELEKTRONICKÉ BANKOVNICTVÍ

A) ELEKTRONICKÝ PŘENOS DAT	232
Právní úprava	232
Formy elektronického bankovníctví	234
B) OSTATNÍ PRVKY ELEKTRONICKÉHO BANKOVNICTVÍ	236
Telefonní bankovníctví	236
Základní předpoklad - identifikace klienta	237

ČÁST TŘETÍ - HOTOVOSTNÍ PLATEBNÍ STYK

ÚVOD	241
CÍL	241

13. KAPITOLA - ÚLOHA A POSTAVENÍ HOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU

A) VÝZNAM HOTOVOSTNÍHO PLATEBNÍHO STYKU	244
B) ÚLOHA CENTRÁLNÍ BANKY A OBĚH PENĚŽ	244

14. KAPITOLA - HOTOVÉ PENÍZE

A) VZNIK A VÝROBA PENĚŽ	248
Vznik peněz a jejich funkce	248
Padělání peněz	250
Výroba peněz	251
B) OCHRANNÉ PRVKY NA PENĚŽÍCH	253
Ochranné prvky bankovek	253
Ochranné prvky na mincích	257
C) PRAVIDLA PRO NAKLÁDÁNÍ S HOTOVÝMI PENĚŽI	257

15. KAPITOLA - POKLADNÍ A SMĚNÁRENSKÁ ČINNOST V OBCHODNÍCH BANKÁCH

A) POKLADNÍ ÚSEK A JEHO ÚLOHA	262
Pokladní úsek a jeho technické vybavení	262
Pokladník	262
B) VÝDEJ PENĚŽ	263
Zahájení činnosti pokladníka	263
Výplata peněz	264

C) PŘÍJEM PENĚZ	265
D) ZPRACOVÁNÍ PENĚZ V ZÁZEMÍ BANKY	266
Počítárna platidel a její technické vybavení	266
Zásilky peněz	267
E) ÚSCHOVA PENĚZ	268
Fyzická ochrana	268
Mechanická ochrana	269
Technická ochrana	270
F) SMĚNÁRENSKÁ ČINNOST	270

ČÁST ČTVRTÁ - PLATEBNÍ KARTY

ÚVOD	273
CÍL	273

16. KAPITOLA - VZNIK, HISTORIE A DRUHY PLATEBNÍCH KARET

A) VZNIK A HISTORIE PLATEBNÍCH KARET	276
Počátky vzniku platebních karet	276
Vývoj v 50. až 80. letech	277
Vznik bankovních karet	279
Současnost a budoucnost platebních karet	280
B) PLATEBNÍ KARTY V ČESKÉ REPUBLICE	283
Historie	283
Platební systémy a jejich koordinace	284
C) DRUHY PLATEBNÍCH KARET	288
Funkce - způsob použití karty	288
Způsob zúčtování transakcí	291
Teritorium použití	292
Uživatel	292
Rozsah služeb	293

17. KAPITOLA - VÝHODY A VYUŽITÍ PLATEBNÍCH KARET

A) AUTORIZAČNÍ A ZÚČTOVACÍ (CLEARINGOVÝ) SYSTÉM	296
Autorizace	296
Zúčtování (clearing)	297
Přenos transakce	298
Bankomaty a jejich využití	299
B) VÝHODY PLATEBNÍCH KARET	301

18. KAPITOLA - TECHNICKÁ STRÁNKA A OCHRANA PLATEBNÍCH KARET

A) PLATEBNÍ KARTY	304
Rozměry a fyzikální vlastnosti	304
Druh záznamu na kartě	306
Elektronická peněženka	309
B) OCHRANA PLATEBNÍCH KARET	311
Riziko trestných činů	311
Ochrana systémů platebních karet	312

ČÁST PÁTÁ - DODRŽOVÁNÍ BANKOVNÍHO TAJEMSTVÍ

19. KAPITOLA - DODRŽOVÁNÍ BANKOVNÍHO TAJEMSTVÍ, PLATEBNÍ STYK A ZÚČTOVÁNÍ

A) OBSAH POJMU BANKOVNÍ TAJEMSTVÍ	316
Právní úprava bankovního tajemství	316
B) POVINNOST BANKY PODAT INFORMACE	317
C) POVINNOST BANKY SPOJENÁ S VÝKONEM ROZHODNUTÍ PŘIKÁZÁNÍM POHLEDÁVKY Z ÚČTU KLIENTA	319
D) POSKYTOVÁNÍ INFORMACÍ O PŘÍJEMCI OMYLEM POUKÁZANÉ ÚHRADY	321
Klíč ke cvičením	325
Seznam příloh	339
Použitá literatura	373
Doporučená literatura	375